

NATIONAL
GEOGRAPHIC

Reisgids
DUITSLAND

Michael Ivory

Inhoud

De reis indelen 8

Geschiedenis en cultuur 13

Het moderne Duitsland 14 Geschiedenis 24 Kunst 36

Berlijn en Brandenburg 49

Inleiding en kaart 50 Communistisch Berlijn te voet 60 De Muur 72

Mecklenburg-Voor-Pommeren 87

Inleiding en kaart 88 Een tocht langs de Oostzeekust 96

Hamburg en Sleeswijk-Holstein 107

Inleiding en kaart 108 Zonder natte voeten van de Alster naar de Elbe 116

Nedersaksen en Bremen 125

Inleiding en kaart 126 Wolfsburg en Volkswagen 140

Noordrijn-Westfalen 145

Inleiding en kaart 146 Wandelen langs de fonteinen van Keulen 154
Carnaval in het Rijnland 158

Rijnland-Palts en Saarland 175

Inleiding en kaart 176 Autotocht: de Duitse wijnroute 192

Hessen 195

Inleiding en kaart 196 De BUGA – een manifestatie van groen Duitsland 204

Thüringen en Saksen-Anhalt 211

Inleiding en kaart 212 Wandelen naar de top van de Brocken 218
Stoomtreinen op smalspoor 225

Saksen 227

Inleiding en kaart 228 Een tocht door het Dresdner Elbtal en de Sächsische
Schweiz 236 De Sorbische minderheid 240

Noord-Beieren 247

Inleiding en kaart 248 De Romantische Strasse 266 Een tocht door het
Altmühltal 270

München en de Alpen 279

Inleiding en kaart 280 Wandelen van de Altstadt naar Schwabing 288
Oktoberfest 300 De Deutsche Alpenstrasse 310

Baden-Württemberg 317

Inleiding en kaart 318 De Feldberg: naar de hoogste top van het Zwarte
Woud 338

Reiswijzer 347

Hotels en restaurants 355 Winkelen 382 Uitgaan 385 Activiteiten 388
Menukaart 390 Taalgids 391 Register 392 Fotoverantwoording 398

De reis indelen

Duitsland is een veelzijdig en prachtig land met zo'n 82 miljoen inwoners. Het strekt zich uit van de Rijn tot aan de grens met Polen en van de Noord- en Oostzee tot aan de Alpen. Dat is erg veel en daarom kunt u ook heel goed besluiten om alleen een klein en overzichtelijk gebied te bezoeken.

U hebt de keuze uit een groot aantal verschillende landschappen en elke regio heeft zijn eigen culturele en culinaire specialiteiten. De keus zal vooral afhangen van uw interesses en favoriete bezigheden en in mindere mate van het jaargetijde. Als u flexibel wilt reizen, is een huurauto een goed idee; ook het voortreffelijke, efficiënte spoorwegnet is een prima optie (zie Reiswijzer p. 350).

Voor toeristen die willen genieten van de hoogtepunten van de Duitse natuur zijn de Beierse Alpen, het Bodensee en het Zwarte Woud in Beieren en Baden-Württemberg ideale bestemmingen. Afgezien van de populaire Rijn- en Moezeldalen is de noordelijke helft van Duitsland minder drukbezocht dan het zuiden. Maar u kunt ook fantastisch skiën, fietsen en wandelen in het Harzgebied, de Sächsische Schweiz en op het eiland Rügen in de Oostzee. Kortom: elke regio heeft zo zijn eigen natuurschoon en u bent helemaal vrij om de gebaande paden te verlaten.

EEN BEZOEK VAN EEN WEEK

Liefhebbers van geschiedenis, steden en architectuur kunnen het best beginnen in **Berlijn**. De Duitse hoofdstad betovert bezoekers met zijn fantastische musea, een bruisend nachtleven en gebouwen die variëren van imposant statig tot gewaagd (twee dagen). De volgende stop, **Dresden**, ligt 190 km zuidelijker en is de barokke parel aan de Elbe (twee dagen). Hierna kunt u één dag doorbrengen in het klassieke **Leipzig**, dat 110 km naar het noordwesten ligt en waar Bach en Mendelssohn ooit als dirigent optraden. Voor het Oktoberfest in **München** neemt u de hogesnelheidstrein ICE, die u circa 420 km naar het zuiden brengt voor een evenement dat in het teken staat van bier en *bratwurst* (twee dagen). De hoofdstad van Beieren is een goede uitvalsbasis voor een bezoek aan het Dachau herinneringscentrum bij **Dachau** of de **Alpen** als u wilt skiën.

De klassieke Volkswagen Kever.

Een andere aanbevolen manier om optimaal van uw week te genieten, is een kennismaking met het noorden van het land, waar in verschillende steden de unieke Oostzeesfeer heerst. Begin uw reis in de ondernemende havenstad **Hamburg**, waar de musea, winkels en de rosse buurt van de wijk St. Pauli u zullen betoveren voor u verder reist naar **Lübeck**, gelegen op 65 km van de Noordzeekust (twee dagen in totaal).

Als u 180 km naar het westen rijdt, komt u in **Bremen**, een schitterende Hanzestad waar de geschiedenis tastbaar aanwezig is (één dag).

Hervandaan is het circa 300 km naar het zuidelijker gelegen Rijnland en de sprankelende metropool **Keulen**, waar u welkom wordt geheten door boeiende musea, een imposante dom en allerlei knusse bierlokalen (twee of drie dagen). Voor een volkomen ander landschap rijdt u 175 km door het **Rijndal**, van Bingen naar Koblenz, om de fabelachtige, steile wijngaarden en de legendarische Lorelei met eigen ogen te zien. U eindigt dan in **Mainz**, waar de prachtige laatromaanse kathedraal het beeld bepaalt (één dag). Als er tijd voor is, is een boottocht zeker de moeite waard.

ALS U LANGER KUNT BLIJVEN

Wie meer tijd heeft, kan vanzelfsprekend meer ondernemen en een deelstaat beter leren kennen. Het is heel goed denkbaar dat u Berlijn of Hamburg verder wilt verkennen en uitstapjes wilt maken in het omliggende

NIET MISSEN:

- De musea van kosmopolitisch Berlijn **58-70**
- De paleizen van Frederik de Grote nabij Potsdam **84-85**
- Het oude centrum en de gotische Dom van Keulen **148-156**
- De mooie rotspartijen en burchten in het Rijndal **180-183**
- De overvloed aan rijkdom in het Grünes Gewölbe van Dresden **233-234**
- De schitterend geconserveerde stad Bamberg **254-255**
- Het wereldberoemde Oktoberfest van München **300-301**
- De sprookjeskastelen van Koning Lodewijk II **305-307**
- Een tocht door het legendarische Zwarte Woud **336-339**
- De stranden, boomgaarden, bossen en wijngaarden rond het Bodenmeer **340-342**

gebied. U kunt natuurlijk ook voor een heel andere regio kiezen.

Als u in de buurt van Berlijn wilt blijven, is het aanbod aan buitenactiviteiten groot; 165 km naar het noorden bevindt zich **Nationaal Park Müritz**, met het op een na grootste meer van Duitsland; 85 km naar het zuiden ligt Lübben van waaruit met vletten vaartochten door de kanalen van het

INFORMATIE VOOR REIZIGERS

Het beste adres om vooraf informatie in te winnen, is het Duits Verkeersbureau (*germany.travel*). Hier vindt u uitgebreide reisbeschrijvingen, regionale bestemmingen en een overzicht van belangrijke evenementen. Bijna elke Duitse stad heeft een **Verkehrsamt** (toeristenbureau), waar u kaarten en brochures kunt krijgen en boekingen kunt doen. Een bezoek aan Duitsland is natuurlijk dé gelegenheid om uw Duits op te halen, maar u kunt ook overal met Engels terecht.

OMGANGSVORMEN

Duitsers stellen zich doorgaans tamelijk formeel op. Zowel mannen als vrouwen schudden elkaar de hand, zeker bij een eerste ontmoeting.

Vrienden en bekenden omhelzen elkaar en wisselen vluchtige zoenen uit. Vermijd het gebruik van voornamen en het informele *du*, tenzij iemand dat uitdrukkelijk voorstelt.

Jonge mensen stappen vaak wél meteen over van *Sie* op *du*. Mensen die zich voorstellen als *Herr* of *Frau* (of zelfs *Herr* of *Frau Doktor*) willen ook zo aangesproken worden. Als iemand u thuis uitnodigt, breng dan een bosje bloemen of een fles wijn mee.

natuurgebied **Spreevald** ondernomen kunnen worden; en 100 km naar het noordoosten bevindt zich het **Nationaal Park Unteres Odertal**, dat een paradijs voor vogelliefhebbers is (elk één dag). Vanuit Berlijn is het ook zo'n 125 km rijden naar **Dessau**, waar u het Bauhaus kunt bezichtigen of het nabijgelegen, extravagante **Wörlitz Park**, een sprookjesachtige landschapstuin (één dag in totaal). In **Potsdam**, zo'n 30 km ten oosten van Berlijn, staan in het Park Sanssouci de paleizen van Frederik de Grote die u niet mag missen (één dag)!

Na een verblijf in Hamburg kunt u dezelfde bestemming kiezen. Het is heerlijk

om de rust van het landschap te ondergaan, ouderwetse accommodaties te ervaren en de havens aan de Oostzeekust te bewonderen: **Wismar** bijvoorbeeld, 125 km naar het noordoosten, of het nabijgelegen **Bad Doberan** (een dag). Met al dat water is een zeilcursus in de havenstad **Rostock**, circa 55 km verderop, een goed idee. De natuurgebieden langs de Noordzee zijn onweerstaanbaar en dat geldt zeker voor het **Nationaal Park Vorpommersche Boddenlandschaft**, 65 km ten oosten van Rostock, waar u kunt dwalen door bossen, duingebied en lagunelandschap (een tot drie dagen).

Een andere benadering is een verblijf in Berlijn of Hamburg, gevolgd door een tweede week in een heel andere streek. In het zuidwesten ligt het **Zwarte Woud**, een betoverend gebied met eerste klas accommodaties en kuuroorden rond de befaamde thermale bronnen. Neem uw intrek in een onderkomen in **Baden-Baden** of **Freiburg**, de belangrijkste stad in het Zwarte Woud, met een charmant centrum en de indrukwekkende munster van Freiburg. Laat u de kans niet ontgaan om het Höllental te verkennen of te skiën op de Feldberg.

Ook verleidelijk is de **Romantische Strasse** tussen Würzburg en Füssen aan de voet van de Alpen. Om lieflijke stadjes als Rothenburg ob der Tauber en Dinkelsbühl te bekijken, hebt u vier of vijf dagen nodig. Als het kan, ga dan buiten het hoogseizoen.

HET BESTE JAARGETIJD

Duitsland is in alle seizoenen aantrekkelijk. Tussen mei en september is de kans op warm, zonnig weer het grootst, maar in juli en augustus is het in de toeristische gebieden zoals het Rijndal heel druk, zodat het voor- of najaar het meest geschikt zijn om historische monumenten, middeleeuwse ommuurde steden en sprookjesachtige kastelen te bezoeken. Bovendien kunt u in de herfst uw reis combineren met een bezoek aan het Oktoberfest, het grootste bierfeest ter wereld. In de winter zijn er minder toeristen en kunt u naar hartenlust skiën in de Alpen, het Zwarte Woud en de Harz. De beroemde kerstmarkten hebben een heerlijke sfeervolle, feestelijke uitstraling.

Het moderne Duitsland

De welvaart en de moderniteit van na de Tweede Wereldoorlog gaan harmonieus samen met de historische steden en dorpen, het ongelooflijke aantal kastelen, en een landschap van perfect onderhouden bouwland, dichte bossen en een rijkdom aan natuurparken en reservaten. De grote steden onderscheiden zich door vele galerieën en musea, en allerlei soorten amusement.

DE BEVOLKING

Weinig volken zijn zo gesteld op hun vaderland, hun *Heimat*, als de Duitsers en die uitzonderlijke erfenis wordt gekoesterd en met zorg onderhouden. De culturele faciliteiten zijn overvloedig en het is moeilijk om in dit land een vervallen gebouw te vinden. Vanuit de hele wereld komen reizigers naar Duitsland, maar de meest enthousiaste bezoekers zijn de Duitsers zelf en dat is te merken aan de uitstekende kwaliteit van de hotels, de B&B's en de restaurants.

Weinig volken zijn zo gesteld op hun vaderland en die uitzonderlijke erfenis wordt gekoesterd en met zorg onderhouden.

Duitsers genieten van een gezellig samenzijn, of het nu in een ruig Bierlokaal is, een wijnbar of een luidruchtige kroeg. Om de mensen echt te leren kennen, is een bezoek aan een van de talloze festivals aan te raden: de twee uitbundigste zijn de Fasching in München en het carnaval in Keulen (p. 158-159). Het zijn allebei kleurrijke carnavalsfeesten, zoals die in veel landen voorafgaan aan de vastentijd.

De lokale identiteit wordt op allerlei manieren onderstreept. In Duitsland zijn veel dialecten beter behouden gebleven dan in de omliggende landen: de taal die gesproken wordt in de regio Nederrijn lijkt meer op Nederlands dan op het Duits dat in Beieren wordt gesproken. De media zijn doorgaans streekgebonden en concentreren zich op

het nieuws dat hun lezers aangaat. Een aantal van de bijna 1500 brouwerijen heeft landelijk naam gemaakt, maar de meeste mensen stellen zich tevreden met het plaatselijke brouwsel. Met de erfenis van de nazi's in het achterhoofd zijn veel Duitsers voorzichtig met uitbundige uitingen van nationalisme. Toch verlangen nieuwe generaties naar een bescheiden vorm van vaderlandse trots en

toen het WK-voetbal in 2006 door Duitsland werd georganiseerd, wierpen de Duitsers hun reserves van zich af. Het Duitse elftal presteerde goed en dat werd zichtbaar aan het aantal vlaggen op auto's, gevels en de wangen van jeugdige fans.

Dergelijke spontane uitingen zijn echter nog niet vanzelfsprekend. Het is heel goed denkbaar dat de hang naar orde en veiligheid in het persoonlijk en het zakelijk leven is terug te voeren op de historische trauma's, toen de grenzen van het land niet eens werkelijk welomschreven waren en men gebukt ging onder een vrijwel ondraaglijk schuldgevoel. Duitsers werken hard aan hun carrière en plannen vaak vooruit tot hun pensionering.

Correcte procedures zijn kenmerkend voor hun leefwijze; hun arbeidsethos is onberispelijk en kwaliteitseisen worden duidelijk omschreven en gehandhaafd.

De traditionele, repressieve waarden staan sinds enige tientallen jaren onder druk: de mate van orde en properheid neemt geleidelijk af, en de jongere generatie ontwikkelt een doelbewuste vorm van nonchalance bij wijze van protest tegen de strikte normen van de oudere generatie. Die ontwikkeling heeft van Duitsland een land van tegenstellingen gemaakt: kleine steden en dorpen worden nog altijd perfect onderhouden, terwijl delen van de grote steden delen, en hun bewoners, een zekere sjofelheid kunnen uitstralen.

Berlijners ontmoeten elkaar bij East Side Gallery; een beschilderd deel van de Muur.

Geschiedenis

Wat nu een stabiele natie lijkt, was in het verleden een gebied dat onderhevig was aan wisselend gezag, identiteitsproblemen en variërende grenzen. Ook nu nog wonen veel Duitssprekende mensen in Oostenrijk, Zwitserland, de Franse Elzas en Silezië in Polen, wat getuigt van de versnippering van het land sinds de Romeinen 'Germania' koloniseerden.

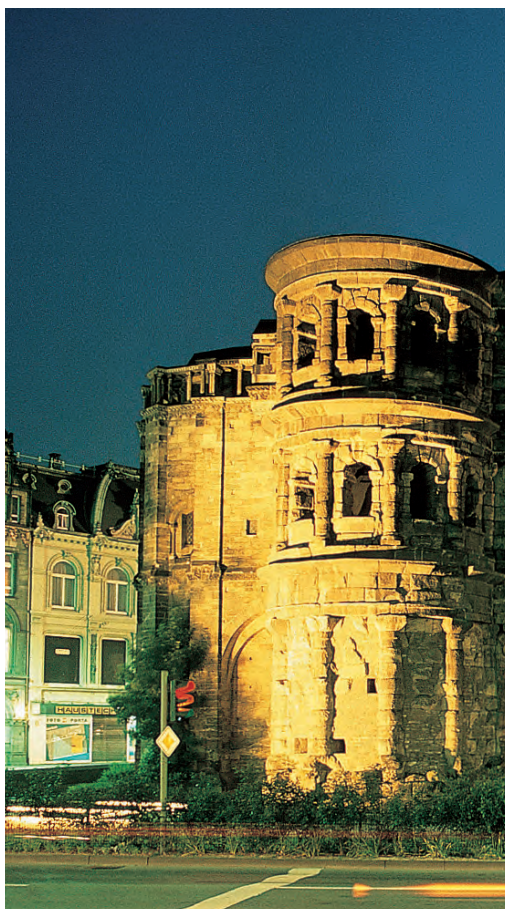
GERMANEN EN ROMEINEN

Het gebied dat wij nu Duitsland noemen, werd al in de prehistorie bewoond. Het kaakbeen van de *Homo heidelbergensis* is vermoedelijk circa 400.000 jaar oud, en de neanderthaler dankt zijn naam aan het Neanderthal nabij Düsseldorf, waar in 1856 de eerste stoffelijke resten van deze *Homo sapiens* werden gevonden. Dergelijke vondsten hebben veel betekend voor ons begrip van de evolutie van de vroege mens. In het laatste millennium voor Christus werd het gebied bewoond door Kelten, die weinig sporen nalieten, afgezien van de restanten van hun paalwoningen langs de oevers van het Bodensee.

De neanderthaler is genoemd naar het Neandertal bij Düsseldorf, waar in 1856 de eerste overblijfselen van de vroege *Homo Sapiens* werden gevonden.

Hun bestaan werd in toenemende mate bedreigd door invallen van op drift geraakte Germaanse stammen. Deze verre voorvaders van de huidige Duitsers kwamen in opstand tegen de expanderende macht van het Romeinse Rijk dat Gallië (het huidige Frankrijk) inlijfde. In 58 v.Chr. sloeg Julius Caesar een inval van Ariovistus af, de leider van de Sueven, die de Elzas wilde binnenvallen. Caesar liet zijn troepen halt houden aan de oever van de Rijn, omdat hij dacht dat aan de overkant alleen ondoordringbare wouden te vinden waren. Bij latere veldtochten werd

de Rijn wel overgestoken en trokken de troepen door tot de Elbe. Germania leek ingelijfd te worden door het Romeinse Rijk, toen in het jaar 9 v.Chr. echter drie keurkorpsen van het Romeinse leger werden verslagen tijdens de Slag bij het Teutoburgerwoud

door krijgslieden onder leiding van Arminius (die later door Duitsers die een nationale held zochten, Hermann werd genoemd). De Romeinen stelden zich tevreden met de westelijke en zuidelijke delen van het land.

De Romeinen vestigden zich in een gebied dat ze omringden met *limes*, grensversterkingen langs de rivier de Rijn en de Donau. Ze stichtten kleinere en grote steden waarvan sommige nog altijd bestaan, zoals Keulen (afgeleid van *colonia*), Augsburg, dat genoemd is naar Keizer Augustus, en Trier (Augusta Treverorum), ook een erbetoon aan Augustus

en nog steeds een schatkamer van Romeinse overblijfselen.

Trier werd in 275 geplunderd door Germanen, maar herstelde zich en werd de hoofdstad van het West-Romeinse Rijk; onder keizer Constantijn werd het een centrum van het christendom. Toch wankelde het rijk: grote volksverhuizingen vanuit het oosten van Europa brachten de Germanen in het nauw, en in de 5e eeuw trokken grote groepen naar het westen en versloegen de verzwakte Romeinse vestingen.

Het imposantste monument van Romeins Germania is de Porta Nigra in Trier.

Deze buste van keizer Karel de Grote uit de schatkamer van de Dom in Aken straalt zijn macht en status uit.

De Romeinen trokken zich terug en hun rijk ging ten onder, maar zijn erfenis drukte een stempel op de Duitse geschiedenis. Het christendom werd de leidende godsdienst en het stedelijk leven bloeide. Ook nu nog hebben de ooit bezette gebieden langs de Rijn een heel speciale, bijna Bourgondische sfeer die andere delen van Duitsland vreemd is.

EEN NIEUWE KEIZER

Na de ineenstorting van het Romeinse Rijk kwamen tussen de 4e en het begin van de 7e eeuw de grote volksverhuizingen op gang. De Franken vestigden zich in het gebied langs de Nederrijn en de Moezel, met Aken als middelpunt, en werden snel machtiger.

Hun leider, Karel de Grote, werd in 768 hun koning. In 800, met kerst, werd hij te Rome tot keizer gekroond, in overeenstemming met zijn visie dat hij en daarmee ook zijn

rijk de legitieme opvolgers van het Romeinse Rijk waren. Hij was zowel een genadeloos als verlicht heerser; hij onderwierp zijn vijanden zonder pardon, maar bevorderde het onderwijs, de geletterdheid en het culturele leven onder zijn volk. Zijn belangrijkste concrete nalatenschap is de dom van Aken.

Na zijn dood werd het rijk in drieën verdeeld en werden de contouren van het latere Frankrijk en Duitsland zichtbaar. Het centrale gezag verloor zijn greep steeds meer en plaatselijke heersers trachtten de orde te handhaven en de aanvallen van Vikingen en Hongaren af te slaan. Hun succesvolle optreden leidde tot machtige hertogdommen als Franken, Saksen, Beieren en Zwaben. Hendrik de Vogelaar van Saksen slaagde erin de andere hertogen tot samenwerking te bewegen en vrede te bewerkstelligen.

Hendriks zoon Otto, ook bekend als de Grote, liet zichzelf in 936 tijdens een schitterende ceremonie tot koning kronen in Aken, om te benadrukken dat hij de opvolger van Karel was. Zijn belangrijkste verdienste was het een halt toeroepen aan de invallen van plunderende Hongaren uit het oosten: hij versloeg hen bij de Slag op het Lechveld, nabij Augsburg. In 962 werd hij door de paus tot keizer gekroond; deze vereniging van Duitse en keizerlijke kronen hield honderden jaren stand, wat leidde tot continue conflicten met Italië en voortdurende wedijver met de wereldse en geestelijke macht van de pausen.

ORIËNTATIE OP HET OOSTEN

In de beginjaren van het tweede millennium moesten keizers ook rekening houden met de groeiende macht van adel en bisschoppen, die zowel landsheren als kerkelijk leiders waren. In 1077 bracht dit wankele evenwicht Hendrik IV tot een wonderlijke daad van onderworpenheid. Zijn gezag werd ondermijnd door onrust onder de Duitse prinses en uit angst dat Gregorius VII zijn macht in Duitsland zou laten gelden, reisde hij naar het kasteel van Canossa in Italië. Slechts gekleed in een boetekleed wachtte hij nederig tot

Berlijn en Brandenburg

Sinds 1990 is Berlijn weer de hoofdstad van het herenigde Duitsland en heeft het de goede betrekkingen met steden in de omgeving en op het platteland van de deelstaat Brandenburg hersteld. Toch hebben de inwoners van Brandenburg, die vreesden voor dominantie van de metropool, in 1996 met kracht een voorstel om Berlijn en Brandenburg samen te voegen van de hand gewezen.

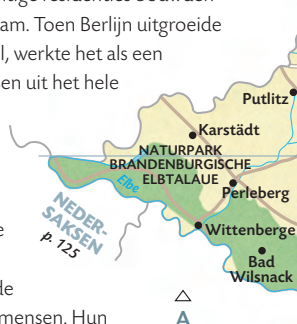

Een orgelman in Berlijn.

De gletsjers uit de ijstijd hebben het gebied rond Berlijn en Brandenburg gevormd. Waar je kijkt, is water te zien: meren, beken, rivieren en de kanalen die Berlijn verbinden met de rest van het land. Op de zanderige, arme grond groeien eiken en dennen; een van de uitgestrekte bossen is het Grunewald, de groene long van het westelijk deel van Berlijn. De regio rond Brandenburg heeft zijn eigen charme: tussen Berlijn en Potsdam hebben generaties tuiniers en architecten de oevers van de rivier de Havel zo prachtig vormgegeven dat het gebied op de werelderfgoedlijst van de Unesco kwam.

Dit is echt het hart van Pruisen. Brandenburg was oorspronkelijk het grensgebied dat op de Slaven werd veroverd toen de Duitsers in de 10e eeuw naar het oosten trokken. Het groeide uit tot een prinsdom, en later tot een koninkrijk dat vijfhonderd jaar door de

dynastie van de Hohenzollerns werd geregeerd, die fabelachtige residenties bouwden in Berlijn en Potsdam. Toen Berlijn uitgroeide tot een metropool, werkte het als een magneet op mensen uit het hele land; zij werden de grootstede bewoners met hun typische wrange humor. De Brandenburgers zijn daarentegen de loyale, honkvaste mensen. Hun regio wordt nogal eens over het hoofd gezien, omdat de mensen zo'n haast hebben om in Berlijn te komen, terwijl de onvolprezen paleizen en parken van Potsdam een bezoek meer dan waard zijn. ■

NIET MISSEN:

- Een wandeling door het voormalig communistisch Oost-Berlijn **60-61**
- De schatten van Berlijns Museumsinsel **58-59, 62-65**
- Uw kooplust botvieren bij het KaDeWe (Kaufhaus des Westens) **70**
- Een bezoek aan Prenzlauer Berg; buurt van tegenstellingen **76-77**
- De fraaie graffiti van de East Side Gallery **79**
- De betoverende paleizen en tuinen van Sanssouci **83-85**
- Varen door het Spreewald **86**

Mecklenburg-Voor-Pommeren

De deelstaat Mecklenburg-Voor-Pommeren loopt van nabij Lübeck in Sleeswijk-Holstein langs de rivier de Oder tot de Poolse grens. Langs de Oostzee hebben wind en golven een kustlijn van baaien, landtongen, eilanden en schiereilanden gecreëerd, die de laguneachtige inhammen, de zogenaemde *Bodden* beschermen.

Het landschap en de fauna van de Bodden van Voor-Pommeren genieten de bescherming van nationaal park. Twee andere nationale parken, die net als de Bodden na de hereniging zijn gerealiseerd, zijn de krijtrotsen en prachtige beukenbossen van Jasmund en het eiland Rügen, en het merendistrict van Mecklenburg (Mecklenburgische Seenplatte). De meren, waaronder de Müritz, het op een na grootste zoetwatermeer van Duitsland, zijn fantastische plekken voor dieren, jagers en kanoliefhebbers. De ultieme publiekstreker is echter de Oostzeekust met zijn eindeloze zandstranden. Twee eeuwen geleden bouwden aristocratische ondernemers hier vakantieverblijven en kuuroorden en sinds die

tijd is het een populair vakantiegebied. Sinds de hereniging zijn oorden als Heringsdorf en Ahlbeck op het eiland Usedom, Binz op Rügen en Kühlungsborn nabij Rostock in hun oude glorie hersteld.

Rostock, ooit een van de belangrijkste Hanzesteden (zie het kader op p. 121), is de grootste stad van de regio. De stad en de haven werden gepresenteerd als de toegang van de DDR tot de wereld. Het is een levendige stad met een historisch karakter, ondanks de modernisering. De geschiedenis is nog

NIET MISSEN:

- Het prachtige kasteel bij Schwerin **91**
- De Hanzesteden Wismar en Stralsund **94-95**
- Rondkijken in de oude vakantiehuizen langs de Oostzeekust **96-97**
- De fabelachtige krijtrotsen van het eiland Rügen **98**
- Een middag fietsen op het afgelegen eiland Hiddensee **101**
- Vorstelijk ontspannen in Usedom, de 'badkuip van Berlijn' **103-104**
- Varen op de meren van Müritz-Nationalpark **105**

Een tocht langs de Oostzeekust

Sfeervolle, oude vakantieoord, een sereen landschap en intrigerende stadjes landinwaarts maken een tweedaagse tocht langs de kust tot een mooie ervaring.

Neem vanuit **Wismar** de B105 richting Rostock; negeer de borden met 'Autobahn Rostock' en houd de oude hoofdweg naar Rostock en Bad Doberan aan. Sla na 33 km af en volg de borden naar Kühlungsborn. Deze weg voert naar het noorden en de kust, en leidt u langs de Kühlung, een aantrekkelijk, bosrijk gebied.

Kühlungsborn 1 is het grootste kust-resort, met 4 km strand en een groot aantal uitstekende hotels en villa's (al zal het niet altijd meevallen om een adres te vinden als u niet hebt gereserveerd). Kühlungsborn West en Köhlungsborn Ost concurreerden ooit om de gunst van vakantiegangers, maar sloten in 1938 een gedwongen huwelijk. Het belangrijkste symbool van hun eenwording is de

Ostseeallee, de lange weg die parallel loopt aan de kust en er van gescheiden wordt door een brede strook bomen. Automobilisten moeten hun aandacht bij de weg houden en zich niet laten afleiden door de grote landhuizen: om het verkeer tot kalmte te manen staan hier en daar houten barrières op de rijweg. Ook als u niet gaat zwemmen, surfen of zonnebaden in Kühlungsborn, is een wandeling in de frisse zeelucht over de nieuwe pier aan te raden.

Volg de kust richting **Heiligendamm 2**, het eerste resort dat speciaal voor badgasten werd ontwikkeld in de jaren 90 van de 18e eeuw door groothertog Frederik Frans I van Mecklenburg Schwerin. De fraaie, neoclassicistische gebouwen zijn de moeite waard! De weg (105)

Reisgids DUITSLAND

Wereldwijd nemen experts van National Geographic een kijkje achter de schermen en dringen door tot de kern van de cultuur, de geschiedenis en het volk van een land. Dankzij National Geographic Reisgidsen kan hun ervaring de jouwe worden.

DE REIS INDELEN, een uitgebreide kennismaking met Duitsland, zodat je je reis op je eigen wensen en interessegebieden kunt afstemmen.

ERVAAR unieke belevenissen, zoals Duits bier leren brouwen, fietsen langs de historische plekken van Berlijn en een kunstcursus volgen in München.

INSIDER TIPS van de schrijvers en fotografen van National Geographic, maar ook van plaatselijke deskundigen, over hun favoriete plekjes, praktische zaken en veel meer.

WANDELINGEN EN AUTOTOCHTEN, voorzien van duidelijke kaartjes, waaronder een tour langs de fontein in de oude binnenstad van Keulen, een rondrit over de Romantische Strasse en een wandeltocht naar de hoogste top van het Zwarte Woud.

EXCURSIES BUITEN DE GEBAADE PADEN, zoals de eilanden voor de Oostzeekust, de middeleeuwse stadjes in het Neckardal en de prachtige meren in Mecklenburg.

NIET MISSEN, bij elk hoofdstuk vind je verwijzingen naar nadere informatie over sterk aanbevolen bezienswaardigheden en activiteiten.

PRACHTIGE KLEURENFOTO'S EN HANDIGE KAARTEN maken het eenvoudig te kiezen, je reis uit te stippelen en overal het mooiste te zien.

NUR 512

9 789043 926874